

Konşimento (bill of lading)

Makbuz, sözleşme kanıtı ve malı temsil eden belge: konşimento türleri, orijinal, telex release ve seawaybill.

Hazırlayan: Özgür Konakçı · Seviye: Başlangıç–Orta · Sürüm: 13 Ekim 2026

Çevrimiçi ve interaktif sürüm: <https://ozgurkonakci.com/rehber/konsimento/>

KISA CEVAP

Konşimento (bill of lading, B/L), deniz taşımasında taşıyıcının yükü teslim aldığını gösteren makbuz, taşıma sözleşmesinin kanıtı ve emre yazılı düzenlendiğinde malı temsil eden kıymetli evraktır. Malı varışta teslim almak için kural olarak orijinal konşimentonun sunulması gerekir. Orijinaller kalkış limanında teslim edilirse yük telex release ile, seawaybill düzenlenmişse orijinal belge olmadan, adı yazılı alıcıya teslim edilir.

Konşimento nedir?

Konşimento (bill of lading, kısaca B/L), deniz taşımasının temel belgesidir. Türk Ticaret Kanunu'nda "konşimento" olarak geçer; sektörde "konşimento" yaygındır. Üç işlevi vardır:

- 1. Makbuz:** Taşıyıcının yükü belirtilen miktar ve görünür durumda teslim aldığını gösterir.
- 2. Taşıma sözleşmesinin kanıtı:** Taşıma koşulları çoğunlukla konşimentonun arka yüzündeki şartlarda yer alır.
- 3. Malı temsil eden belge:** Emre yazılı konşimento ciro edilerek devredilebilir; konşimentoyu meşru şekilde elinde tutan, malı teslim almaya yetkilidir. Bu yüzden mal yolda satılabilir ve bankalar akreditifte konşimentoyu teminat olarak tutabilir.

Konşimento genellikle **üç nüsha orijinal** (3/3, "full set") olarak düzenlenir. Bir orijinalin sunulmasıyla yük teslim edilir ve diğerleri hükümsüz kalır. Bu yüzden akreditifte bankalar orijinallerin tamamını ister.

Konşimento örneği: alan alan

BILL OF LADING

örnek — gerçek belge değildir

Gönderici (Shipper) ÖRNEK TEKSTİL A.Ş., İSTANBUL, TÜRKİYE		Konşimento no. (B/L No.) SMPL2026001234	
Alıcı (Consignee) TO ORDER OF ÖRNEK BANK A.G.		Taşıyıcı ve imza ÖRNEK LINE · imza: acente, taşıyıcı adına	
İhbar tarafı (Notify party) ÖRNEK IMPORT GMBH, HAMBURG			
Gemi / sefer MV SAMPLE STAR / 042W	Yükleme limanı (POL) MERSİN, TÜRKİYE		Boşaltma limanı (POD) HAMBURG, GERMANY
Konteyner / mühür no. SMPU1234567 / SEAL 778899	Malın tanımı 1 x 40' HC SLAC – SAID TO CONTAIN: 20 PALLETS COTTON T-SHIRTS		Brüt ağırlık / hacim 8.450 KGS / 62,0 CBM
Navlun ödemesi FREIGHT PREPAID	Orijinal sayısı THREE (3/3)		Gemiye yükleme tarihi SHIPPED ON BOARD 14.10.2026

Alan	Ne anlama gelir?	Sık yapılan hata
Gönderici (Shipper)	Taşıma sözleşmesinde yükü taşıyıcıya teslim eden taraf.	Akreditifte istenen adla birebir uyuşmaması.
Konşimento no. (B/L No.)	Taşıyıcının belgeye verdiği tekil numara; takip ve teslim için kullanılır.	Fatura ve diğer belgelerde farklı yazılması.
Alıcı (Consignee)	Yükü teslim almaya yetkili taraf. "To order" yazılırsa konşimento ciro ile devredilir.	Akreditifte "to order of bank" istenirken alıcının adının yazılması.
Taşıyıcı ve imza	Belgenin taşıyıcı, kaptan veya onların acentesi tarafından düzenlendiğini gösterir. Acente imzalıyorsa kimin adına imzaladığı yazılmalıdır.	İmzalayanın sıfatının belirtilmemesi (UCP 600 md. 20).
İhbar tarafı (Notify party)	Yük vardığında haber verilen taraf. Teslim alma hakkı vermez.	Eksik iletişim bilgisi nedeniyle varış ihbarının ulaşmaması.
Gemi / sefer	Yükün yüklendiği gemi ve sefer numarası.	Aktarma sonrası ana gemiyle karıştırılması.
Yükleme limanı (POL)	Yükün gemiye yüklendiği liman.	Akreditifteki limanla uyuşmaması.
Boşaltma limanı (POD)	Yükün gemiden boşaltılacağı liman.	Aktarma limanının boşaltma limanı olarak yazılması.
Konteyner / mühür no.	Konteyner ve mühür numarası; varışta karşılaştırılır.	Mühür numarasının yanlış yazılması; hasar iddiasında kanıtı zayıflatır.
Malın tanımı	Malın ve koli sayısının tanımı. FCL'de "said to contain" kaydı taşıyıcının içeriği görmediğini belirtir.	Faturadan farklı tanım; koli sayısının yazılmaması (sorumluluk sınırını düşürür).
Brüt ağırlık / hacim	Göndericinin beyan ettiği ağırlık ve hacim.	VGM ve faturadaki ağırlıkla çelişmesi.

Alan	Ne anlama gelir?	Sık yapılan hata
Navlun ödemesi	Navlunun kalkışta mı (prepaid) varışta mı (collect) ödeneceği.	Incoterms kuralıyla çelişmesi (ör. CIF satışta "collect").
Orijinal sayısı	Düzenlenen orijinal sayısı; bankalar tam set ister.	Bankaya eksik set sunulması.
Gemiye yükleme tarihi	Malın gemiye yüklendiği tarih; akreditifte yükleme tarihi olarak kabul edilir.	Akreditifteki son yükleme tarihinden sonra olması.

Konşimento türleri

Kime düzenlendiğine göre

- **Nama yazılı (straight B/L):** Alıcı adıyla yazılır ve ciro ile devredilemez. Birçok ülkede orijinal sunulmadan teslim edilemez; bu uygulama ülkeden ülkeye farklıdır.
- **Emre yazılı (to order):** "To order" veya "to order of [banka]" şeklinde düzenlenir ve ciro ile devredilir. Akreditifli işlemlerde ve mal yolda satılacaksa kullanılır.
- **Hamiline:** Konşimentoyu elinde tutan malı teslim alır. Kaybolursa risk çok yüksektir; nadiren kullanılır.

Yükleme durumuna göre

- **Gemiye yüklendi (shipped on board):** Malın belirli bir gemiye yüklendiğini gösterir. Akreditifte bankalar UCP 600 md. 20 gereği yükleme kaydı (on board notation) arar.
- **Yüklenmek üzere teslim alındı (received for shipment):** Malın taşıyıcıya teslim edildiğini ama henüz gemiye yüklenmediğini gösterir. Gemiye yükleme sonrasında tarihli bir kayıtla "on board" hâline getirilebilir.

Kayıt durumuna göre

- **Temiz (clean):** Yükün veya ambalajın kusurlu olduğuna dair şerh içermez.
- **Şerhli (claused, "dirty"):** Örneğin "ambalaj yırtık", "ıslak" gibi kayıtlar içerir. Bankalar kural olarak şerhli konşimentoyu kabul etmez (UCP 600 md. 27).

Düzenleyene göre

- **MBL (master B/L):** Armatörün düzenlediği konşimento. Çoğunlukla göndericisi forwarder, alıcısı forwarder'ın varıştaki acentesidir.
- **HBL (house B/L):** Forwarder'ın veya NVOCC'nin kendi müşterisine düzenlediği konşimento. LCL'de aynı konteynerdeki her müşteriye ayrı HBL verilir.
- **Kombine / çok modlu taşıma konşimentosu (through B/L, FBL):** Birden fazla taşıma modunu kapsayan tek belge. FIATA'nın multimodal konşimentosu (FBL) forwarder'larca yaygın kullanılır.

FCL'de "said to contain" ne demek?

FCL taşımada konteyneri gönderici yükler ve mühürler; taşıyıcı içeriği görmez. Bu yüzden konşimentoda **SLAC** (shipper's load, stow and count) ve **STC** (said to contain) kayıtları yer alır. Bu kayıtlar konşimentoyu şerhli yapmaz; ama taşıyıcının içerik ve miktar konusundaki sorumluluğunu sınırlar.

Yük nasıl teslim edilir? Orijinal, telex release, seawaybill

Varişta yükü teslim almak için üç ana yol vardır:

- **Orijinal konşimento:** Alıcı (veya ciro zincirinin son halkası) orijinal konşimentoyu variştaki acenteye sunar ve karşılığında ordino (delivery order) alır. Ödeme güvencesi en yüksek yöntemdir; belgeler kurye ile yolculuk ettiği için gecikme riski vardır.
- **Telex release (surrender):** Orijinaller düzenlenir ama kalkış limanında taşıyıcıya geri teslim edilir. Taşıyıcı variş acentesine "orijinal aramadan teslim et" talimatı verir.
- **Seawaybill (deniz yük senedi):** Baştan orijinali olmayan, ciro edilemeyen belge düzenlenir. Yük, adı yazılı alıcıya teslim edilir.

Hangisinin uygun olduğu ödeme yöntemine ve malın yolda satılıp satılmayacağına bağlıdır:

Ödeme yöntemi	Mal yolda satılacak mı?	Uygun teslim yöntemi
Akreditif veya vesaik mukabili	Fark etmez	Orijinal konşimento (genellikle emre yazılı)
Herhangi biri	Evet, mal yolda satılacak	Orijinal, emre yazılı konşimento
Peşin alındı / güvenilir açık hesap	Hayır	Seawaybill (en hızlı) veya telex release

Orijinal konşimento gelmeden yük vardıysa

Kısa transit sürelerinde yük, orijinal konşimentodan önce varabilir. Bu durumda taşıyıcı bazen **tazmin taahhütnamesi (letter of indemnity, LOI)** karşılığında yükü teslim eder. LOI, yanlış kişiye teslim hâlinde taşıyıcının zararını karşılama taahhüdüdür ve genellikle banka garantisiyle istenir. Taşıyıcı için ciddi risk taşıdığından birçok taşıyıcı LOI kabul etmez; bu yüzden belge akışı, sevkiyat planlanırken düşünülmelidir.

En sık yapılan konşimento hataları

- Malın tanımının fatura ve akreditifle birebir uyuşmaması
- Gemiye yükleme tarihinin akreditifteki son yükleme tarihinden sonra olması
- "Freight prepaid / collect" kaydının Incoterms kuralıyla çelişmesi (örneğin CFR satışta "freight collect")
- Alıcı ve ihbar tarafının yanlış ya da eksik yazılması
- Bir orijinalin kaybolması: Kaybolan konşimento için çoğu zaman teminat ve uzun bir süreç gerekir

Kendinizi test edin

1. Akreditifli bir ihracatta hangi konşimento türünü istemek gerekir? (Cevap: Akreditif ne istiyorsa o; genellikle bankanın emrine düzenlenmiş, gemiye yüklendi kayıtlı, temiz ve tam set orijinal konşimento.)
2. Grup şirketine yapılan ve peşin ödenmiş bir sevkiyatta en hızlı teslim yöntemi hangisidir? (Cevap: Seawaybill. Orijinal belge yolculuğu gerekmez.)
3. FCL konşimentosundaki "said to contain" kaydı konşimentoyu şerhli yapar mı? (Cevap: Hayır. Taşıyıcının içeriği görmediğini belirtir; kusur şerhi değildir.)

Sık sorulan sorular

Telex release nedir?

Gönderici, düzenlenmiş orijinal konşimentoların tamamını kalkış limanında taşıyıcıya geri teslim eder; taşıyıcı da varış limanındaki acentesine yükün orijinal belge aranmadan teslim edilmesi talimatını verir. Yük, varışta adı yazılı alıcıya teslim edilir. Ödeme garantisi olmadığı için genellikle ödeme alındıktan sonra veya güvenilir alıcılarda kullanılır.

Seawaybill ile konşimento arasındaki fark nedir?

Seawaybill (deniz yük senedi) makbuz ve taşıma sözleşmesinin kanıtıdır ama malı temsil eden kıymetli evrak değildir; ciro edilemez ve orijinali yoktur. Yük, belgede adı yazılı alıcıya kimliğini ispat etmesiyle teslim edilir. Mal yolda satılmayacaksa ve ödeme güvence altındaysa en hızlı yöntemdir.

MBL ve HBL nedir?

MBL (master bill of lading) armatörün düzenlediği konşimentodur; çoğu zaman göndericisi forwarder'dır. HBL (house bill of lading) ise forwarder'ın veya NVOCC'nin kendi müşterisine düzenlediği konşimentodur. LCL taşımada her müşteriye ayrı HBL verilir; tek konteyner için armatör tek MBL düzenler.

Temiz konşimento ne demek?

Yükün veya ambalajın kusurlu olduğunu belirten bir kayıt (şerh) taşımayan konşimentodur. Akreditifli işlemlerde bankalar kural olarak temiz taşıma belgesi ister; UCP 600'e göre 'clean' kelimesinin belgede yazması gerekmez, önemli olan kusur şerhinin bulunmamasıdır.

KAYNAKLAR

ICC — Belgeli Akreditifler İçin Tek Tip Kurallar ve Uygulamalar (UCP 600), md. 20 (konşimento) ve md. 27 (temiz taşıma belgesi)
Bills of Lading and UCP 600 — transport documents and banking requirements (Handybulk) — <https://www.handybulk.com/bills-of-lading-and-ucp-600-transport-documents-banking-requirements-and-electronic-records/>
6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu — Deniz Ticareti, navlun sözleşmesi ve konşimento hükümleri — <https://www.mevzuat.gov.tr/>

Bu rehber eğitim amaçlıdır ve yazarın kişisel görüşlerini yansıtır; KINAY'ın kurumsal görüşü değildir. Sözleşme, gümrük ve finans kararlarında güncel resmî kaynaklara ve uzmanlara başvurun. Incoterms® Uluslararası Ticaret Odası'nın (ICC) tescilli markasıdır.

© 2026 Hakan Özgür Konakçı · ozgurkonakci.com. Bu belge, kaynak (ozgurkonakci.com) gösterilerek eğitim amaçlı paylaşılabılır ve çoğaltılabilir; ticari amaçla kullanılamaz.